

SAMMELBAND

Andrzej Wawrzynowicz (2017)

Spór o mesjanizm. Tom II: Recepcja krytyczna

Beitrag vom: 26.11.2017

Empfohlen von Dr. Jan Surman

Verlag	Fundacja Augusta hr. Cieszkowskiego
Erscheinungsort	Warszawa
Seitenzahl(en)	356 + 468
Reihe	Klasycy Polskiej Nowoczesności
Sprache	Polnisch

ISBN: 978-83-62609-68-0

Geschichte, Internationale Beziehungen, Pädagogik und Erziehungswissenschaften, Philosophie, Soziologie, sonstige

Polski

Część 1: Faza reakcji

Mesjanizm polski uzyskał w *Księgach narodu i pielgrzymstwa polskiego* religijne niejako utwierdzenie. Emigracja natchnieniem wielkiego geniuszu została naznaczona stygmatem Chrystusowego z woli Bożej męczeństwa wybranego narodu i powierzone sobie miała, niejako wprost od Boga, przez usta jego proroka, apostołstwo królestwa Bożego na ziemi. Oddaliły się wnet od Mickiewicza poszczególne grupy emigracyjne (raczej on oddalił się od nich), niektóre atakowały go nawet potem ostro (z gniewu, że do nich nie należy), ale myśli główne *Ksiąg* i cytaty z nich żyją we wszystkich niemal doktrynach mesjanistycznych emigracji, których jest z każdym rokiem więcej i które coraz liczniejszych mają wyznawców. Jedynie stronnictwo monarchiczno-konstytucyjne ks. A. Czartoryskiego i od jakiegoś roku 1835 Towarzystwo Demokratyczne nie usiłują, przynajmniej oficjalnie, uzasadniać swej polityki mesjanicznymi teoriami, opierając się rzekomo na trzeźwej tylko rachubie. Ale i w tych stronnictwach nie brak nigdy wyznawców nowej ery (Józef Ujejski, *Ogólny rzut oka na prądy religijno-społeczne wśród emigracji po r. 1831*, 1915).

Część 2: Faza rewizji

Mesjanizm nasz był we współczesnej mu Europie nie jakimś anachronicznym dziwołagiem, pogrobowcem sarmackiej megalomanii narodowej, ale zjawiskiem współczesnym swej epoce i mocno osadzonym w jej kontekście intelektualnym; zjawiskiem symptomatycznym i interesującym nie tylko z polskiego, lecz również z

ogólnoeuropejskiego punktu widzenia, jako szczególnie jaskrawy przykład „oczekiwania uniwersalnej regeneracji”, tak charakterystycznego dla myśli europejskiej pierwszej połowy XIX wieku. Fakt, że wyrażał on jednocześnie tragedię narodową Polski, nie zmniejszał jego znaczenia, ale je zwiększał, sprawa polska bowiem – zwłaszcza w świadomości ludzi postępu – była wówczas sprawą ogólnoeuropejską. Dlatego właśnie prelekcje paryskie Mickiewicza określone zostały przez Wiktora Hugo jako prawdziwa „pobudka narodów”, rozlegająca się na wszystkie cztery strony świata (Andrzej Walicki, *Filozofia a mesjanizm. Studia z dziejów filozofii i myśli społeczno-religijnej romantyzmu polskiego*, 1970).

<https://www.pol-int.org/de/node/6441?j5Q6rewycZ5HtUDXTWpx7UZE=1>